

ՏԵՂԵԿԱԼՔ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ

ՕՐԵՆՔԸ

«ՄԱՔՍԱՅԻՆ ԿԱՐԳԱՎՈՐՄԱՆ ՄԱՍԻՆ» ՕՐԵՆՔՈՒՄ ԼՐԱՑՈՒՄՆԵՐ

ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

Հոդված 5. Օրենքում օգտագործվող հիմնական հասկացությունները

1. Սույն օրենքում օգտագործվում են հետևյալ հիմնական հասկացությունները.

ապրանքների ներմուծում Հայաստանի Հանրապետություն՝ Միության անդամ պետությունների տարածքից կամ Միության անդամ չհանդիսացող պետությունների տարածքից ապրանքների և տրանսպորտային միջոցների ներսւբերումը Հայաստանի Հանրապետության տարածք՝ պետական սահմանը փաստացի հատելու միջոցով.

ապրանքների արտահանում Հայաստանի Հանրապետությունից՝ Հայաստանի Հանրապետության տարածքից ապրանքների և տրանսպորտային միջոցների փաստացի դուրսբերում Միության անդամ այլ պետությունների տարածքներ կամ Միության անդամ չհանդիսացող պետությունների տարածքներ.

Միության մաքսային տարածքից, այդ թվում՝ Հայաստանի Հանրապետության տարածքից ապրանքների արտահանում՝ ապրանքների արտահանումը Միության մաքսային տարածքից Միության անդամ չհանդիսացող պետության տարածք՝ Հայաստանի Հանրապետության պետական սահմանը հատելու միջոցով.

Հայաստանի Հանրապետության անձինք՝ Հայաստանի Հանրապետությունը, համայնքները, Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիները, Հայաստանի Հանրապետությունում մշտապես կամ առավելապես բնակվող քաղաքացիություն չունեցող անձինք, Հայաստանի Հանրապետությունում պետական գրանցում, հաշվառում ստացած անհատ ձեռնարկատերերը և կազմակերպությունները.

միասնական հաշիվ՝ դրամական մուտքերի հաշվառման և Հայաստանի Հանրապետության բյուջետային համակարգի, ինչպես նաև Միության բյուջեների միջև դրանց բաշխման համար նախատեսված միասնական հաշիվ՝ Հայաստանի Հանրապետության բյուջետային համակարգի վերաբերյալ օրենսդրությանը համապատասխան.

ապրանքներ՝ Հայաստանի Հանրապետության սահմանով տեղափոխվող բոլոր տեսակի առարկաներն ու իրերը, այլ գույքը, այդ թվում՝ արժույթը, արժույթային արժեքները, էլեկտրական, ջերմային և այլ տեսակի էներգիան, փոխադրամիջոցները, բացառությամբ սույն մասի 7-րդ կետով սահմանված տրանսպորտային միջոցների.

տրանսպորտային միջոցներ՝ բոլոր տեսակի փոխադրամիջոցները, որոնք օգտագործվում են Հայաստանի Հանրապետության սահմանով ուղևորների և ապրանքների միջազգային տեղափոխման նպատակով, այդ թվում՝ բեռնարկղերը (կոնտեյներները) և այլ օժանդակ փոխադրամիջոցները.

Հայաստանի Հանրապետություն մշտական բնակության տեղափոխվող ճանաչված օտարերկրյա ֆիզիկական անձի կամ փախստականի, հարկադիր տեղահանվածի կարգավիճակ ստացած օտարերկրյա ֆիզիկական անձի անձնական օգտագործման ապրանքներ՝ նշված անձանց պատկանող օգտագործված ապրանքներ (բացառությամբ անձնական օգտագործման տրանսպորտային միջոցների), որոնք նախատեսված են ֆիզիկական անձի՝ ձեռնարկատիրական գործունեության իրականացման հետ չկապված անձնական, ընտանեկան, տնային և այլ կարիքների համար, ձեռք են բերվել օտարերկրյա ֆիզիկական անձին մշտական բնակության համար Հայաստանի Հանրապետություն տեղափոխված անձ ճանաչելու փաստը հաստատող փաստաթղթի կամ այդ անձի կողմից, Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությանը համապատասխան, փախստականի, հարկադիր տեղահանված անձի կարգավիճակ ստանալու փաստը հաստատող փաստաթղթի տրման օրվանից առաջ և չեն գերազանցում Հայաստանի Հանրապետության կառավարության կողմից սահմանված բնաիրային չափերը, և անձնական օգտագործման տրանսպորտային միջոց հանդիսացող ավտոտրանսպորտային և մոտոտրանսպորտային միջոցներ, դրանց կցորդներ՝ յուրաքանչյուր տեսակից մեկ միավորից ոչ ավելի քանակի, որոնք գրանցված են եղել և գտնվել են օտարերկրյա այն ֆիզիկական անձի սեփականության ներքո նախկին բնակության երկրում առնվազն վեց ամսվա ընթացքում՝ նախքան ֆիզիկական անձին Հայաստանի Հանրապետություն մշտական բնակության տեղափոխվող ճանաչելու փաստը հաստատող կամ փախստականի, հարկադիր տեղահանված անձի կարգավիճակ ունենալու փաստը հաստատող փաստաթղթի տրամադրման օրը, որը ճանաչվել է մշտական բնակության համար Հայաստանի Հանրապետություն տեղափոխված անձ կամ Հայաստանի Հանրապետությունում ստացել է փախստականի, հարկադիր տեղահանված անձի կարգավիճակ.

անձնական օգտագործման ապրանքներ՝ ապրանքներ, որոնք նախատեսված են ֆիզիկական անձանց՝ ձեռնարկատիրական գործունեության իրականացման հետ չկապված անձնական, ընտանեկան, տնային և այլ կարիքների համար և Միության մաքսային սահմանով տեղափոխվում են ուղեկցվող կամ չուղեկցվող ուղեբեռով, միջազգային փոստային առաքանիներով առաքման կամ այլ եղանակով.

Հայաստանի Հանրապետություն ժամանող ֆիզիկական անձանց անձնական օգտագործման իրեր՝ ֆիզիկական անձի անձնական գործածության օգտագործված իրերը, որոնք չունեն գործարանային փաթեթավորում ու պիտակավորում և գտնվում են ուղեկցող բեռում, որոնց բնաիրային չափերը սահմանում է Կառավարությունը.

Միության արտաքին առևտուր՝ Միության անդամ պետությունների կողմից Միության անդամ չհանդիսացող պետությունների հետ իրականացվող առևտուրը.

Միության փոխադարձ առևտուր՝ Միության անդամ երկրների միջև իրականացված առևտուրը.

վիճակագրական տարածք՝ այն տարածքը, որի նկատմամբ իրականացվում է վիճակագրական տվյալների հավաքումը:

«Սահմանային վերահսկողության կամ սահմանային հսկողության այլ գործառույթի իրականացում»- օրենքով պետական այլ մարմիններին վերապահված և օրենքով նախատեսված դեպքում մաքսային մարմիններին վերապահված վերահսկողական կամ հսկողական գործառույթների իրականացում մաքսային մարմինների կողմից:

2. Սույն օրենքում հասկացություններն օգտագործվում են Միության մաքսային օրենսդրությամբ, Միության իրավապայմանագրային բազան կազմող միջազգային պայմանագրերով և Հայաստանի Հանրապետության օրենքներով և օրենսդրական ակտերով սահմանված իմաստներով:

Հոդված 9. Մաքսային մարմինների լիազորությունները (վերնագիրը խմբ. 23.03.18 ՀՕ-264-Ն)

1. Մաքսային մարմինները՝

1) ապահովում են մաքսային հսկողության և մաքսային ձևակերպումների իրականացումը.

2) օժանդակում են Հայաստանի Հանրապետության արտաքին առևտրի, արտաքին տնտեսական կապերի զարգացմանը.

3) վարում են արտաքին առևտրի մաքսային վիճակագրություն, փոխադարձ առևտրի մաքսային վիճակագրություն և հատուկ մաքսային վիճակագրություն.

4) ապահովում և վերահսկում են մաքսատուրքի, հարկերի, հակազնազցման, հատուկ և փոխհատուցման տուրքերի, Պետական տուրքերի հաշվարկման ճշտությունը և ժամանակին վճարումը, միջոցներ են ձեռնարկում չվճարված մաքսային վճարների վճարումն օրենսդրությամբ սահմանված կարգով ապահովելու համար.

5) ապահովում են Հայաստանի Հանրապետության տարածքում ապրանքներն ու տրանսպորտային միջոցները Հայաստանի Հանրապետության և Միության մաքսային սահմանով տեղափոխելու՝ օրենսդրությամբ սահմանված կարգի պահպանումը.

6) ապահովում են Միության և Հայաստանի Հանրապետության մաքսային օրենսդրությամբ սահմանված՝ արգելքների ու սահմանափակումների պահպանումը.

7) ապահովում են մաքսային մարմինների կողմից անձանց մտավոր սեփականության իրավունքների պաշտպանությանն օժանդակությունը.

8) բացահայտում, կանխարգելում և կասեցնում են այն հանցագործություններն ու վարչական իրավախախտումները, որոնց նկատմամբ հսկողությունն օրենքով վերապահված

է մաքսային մարմինների իրավասությանը, իրականացնում են օպերատիվ-հետախուզական գործունեություն, կատարում են անհետաձգելի քննչական գործողություններ, մաքսային գործի բնագավառում վարչական իրավախախտումների (մաքսային կանոնների խախտումների) գործերով իրականացնում են վարչական վարույթ, աջակցություն են ցուցաբերում կոռուպցիայի և միջազգային ահաբեկչության դեմ պայքարի հարցում, հակազդում են Միության մաքսային սահմանով և (կամ) Հայաստանի Հանրապետության սահմանով տեղափոխվող մտավոր սեփականության օբյեկտների, թմրանյութերի, հոգեմետ նյութերի, դրանց պրեկուրսորների, զենքի ու զինամթերքի, մշակութային արժեքների և այլ առարկաների անօրինական շրջանառությանը.

9) աջակցում են պետական անվտանգության ապահովման, հասարակական կարգի պահպանության, մարդու, կենդանիների ու բույսերի կյանքի ու առողջության պահպանման, շրջակա միջավայրի պաշտպանության, Հայաստանի Հանրապետություն ներմուծվող ապրանքների սպառողների շահերի պաշտպանության համար ձեռնարկվող միջոցների իրականացմանը.

10) հսկողություն են իրականացնում Միության մաքսային սահմանով ապրանքների տեղափոխման, ինչպես նաև Հայաստանի Հանրապետություն ապրանքների ներմուծման և Հայաստանի Հանրապետությունից դրանց արտահանման հետ կապված արժույթային գործարքների նկատմամբ՝ Միության անդամ պետությունների միջազգային պայմանագրերին, Հայաստանի Հանրապետության արժույթային օրենսդրությանը և դրանց համապատասխան՝ արժույթային կարգավորման հարցերով մարմինների կողմից ընդունված նորմատիվ իրավական ակտերին համապատասխան.

11) մաքսային կարգավորման միջոցների օգնությամբ պաշտպանում են հայրենական ապրանք արտադրողների շահերը, ապահովում են մաքսային մարմինների ռեսուրսների օպտիմալ օգտագործումը.

12) ապահովում են Միության մաքսային սահմանով Միության անդամ պետությունների արժույթի, արժեթղթերի և (կամ) արժույթային արժեքների, ճանապարհային չեկերի տեղափոխման նկատմամբ հսկողության իրականացման ժամանակ հանցավոր ճանապարհով ստացված եկամուտների օրինականացման (վլացման) և ահաբեկչության ֆինանսավորման դեմ հակազդեցության միջոցներ՝ Միության անդամ պետությունների միջազգային պայմանագրերին համապատասխան.

13) պարզաբանում են մաքսային իրավահարաբերությունների բնագավառում անձանց իրավունքներն ու պարտականությունները, օժանդակում են արտաքին տնտեսական գործունեության մասնակիցներին ապրանքների և միջազգային փոխադրումներ իրականացնող տրանսպորտային միջոցների հետ կապված մաքսային ձևակերպումների իրականացման գործում.

14) ապահովում են Հայաստանի Հանրապետության՝ մաքսային գործին առնչվող միջազգային պարտավորությունների կատարումը, համագործակցում են օտարերկրյա

պետությունների մաքսային և այլ իրավասու մարմինների, մաքսային գործի հարցերով զբաղվող միջազգային կազմակերպությունների հետ.

15) պետական մարմիններին, կազմակերպություններին և անձանց տեղեկություններ են տրամադրում մաքսային գործին առնչվող հարցերի վերաբերյալ.

16) իրականացնում են հետբացթողումային և կրկնակի մաքսային հսկողություն.

17) ապահովում են մաքսային հարցերին առնչվող միջազգային պայմանագրերով Հայաստանի Հանրապետության պարտավորությունների կատարումը և իրավունքների իրացումը, օտարերկրյա պետությունների մաքսային ու այլ իրավասու մարմինների, միջազգային կազմակերպությունների հետ հանդիպումների ու քննարկումների կազմակերպումը, համատեղ համաձայնագրերի, պայմանագրերի, հուշագրերի և այլ նախագծերի պատրաստումը, միջազգային պայմանագրերի շրջանակներում մաքսային վարչարարությունը.

18) իրենց իրավասության սահմաններում համապատասխան միջոցառումներ են իրականացնում Հայաստանի Հանրապետության տնտեսական անվտանգության ապահովման նպատակով.

19) օրենքով սահմանված կարգով իրականացնում են մաքսային գործի հետ կապված՝ լիցենզավորման ենթակա գործունեությունների լիցենզավորումը և լիցենզիայի պարտադիր պահանջների կամ պայմանների ու դրանց պահպանման նկատմամբ վերահսկողությունը.

20) իրականացնում են մաքսային վարչարարության և մաքսային ընթացակարգերի մեթոդական ղեկավարումը.

21) ձեռնարկում են միջոցներ մաքսային մարմիններին վերապահված՝ Հայաստանի Հանրապետության և Միության մաքսային օրենսդրությամբ և այլ իրավական ակտերով նախատեսված դրույթների՝ անձանց կողմից պահպանումը ապահովելու նպատակով.

22) Հայաստանի Հանրապետության և Միության մաքսային օրենսդրությամբ և այլ իրավական ակտերով նախատեսված դեպքերում պահանջում են փաստաթղթեր, տեղեկություններ.

23) ստուգում են մաքսային ձևակերպումներին մասնակցող անձանց անձը հաստատող փաստաթղթերը.

24) անձանցից պահանջում են մաքսային գործի բնագավառում օրենքով սահմանված գործողությունների իրականացման լիազորությունները հաստատող փաստաթղթեր.

25) իրականացնում են Հայաստանի Հանրապետության պետական սահմանով տեղափոխվող, մաքսային հսկողության ներքո գտնվող ապրանքների ժամանակավոր պահպանության, բեռնման կամ այլ գործողությունների տեսագրում և ձայնագրում, կինոնկարահանում և լուսանկարահանում.

26) պետական մարմիններից, կազմակերպություններից և անձանցից ստանում են իրենց գործառույթների իրականացման համար անհրաժեշտ տեղեկություններ՝ Միության և Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությանը համապատասխան.

27) օրենքով սահմանված դեպքերում և կարգով համապատասխան պետական մարմիններ ներկայացնում են հայտեր՝

ա. մաքսատուրքի, հարկերի, Պետական տուրքերի, տոկոսների և տույժերի բռնագանձման վերաբերյալ,

բ. մաքսատուրքի, հարկերի, Պետական տուրքերի, տոկոսների և տույժերի վճարման նպատակով գույքի վրա բռնագանձում տարածելու վերաբերյալ,

գ. ապրանքները տիրազուրկ ճանաչելու վերաբերյալ,

դ. Միության մաքսային օրենսդրությամբ, Հայաստանի Հանրապետության մաքսային օրենսդրությամբ և այլ օրենսդրական ակտերով նախատեսված այլ դեպքերում.

28) կանգնեցնում են մաքսային հսկողության ենթակա տրանսպորտային միջոցը և իրականացնում ապրանքների և տրանսպորտային միջոցի զննում, եթե կասկածներ են առկա, որ այդ տրանսպորտային միջոցով կարող են իրականացվել ապրանքների ապօրինի փոխադրումներ.

29) իրենց իրավասության սահմաններում հսկողություն են իրականացնում անձանց համար՝ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված հարկերի, մաքսատուրքի, պետական տուրքի, այլ պարտադիր վճարների հաշվարկման, գանձման և ժամանակին Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջե փոխանցման նկատմամբ:

«30) Որպես սահմանային վերահսկողության կամ սահմանային հսկողության այլ գործառույթի իրականացում՝ պետական սահմանի անցման կետերում իրականացնում են սանիտարահիգիենիկ, հակահամաճարակային, անասնաբուժական, բուսասանիտարական վերահսկողության գործառույթներ.

31) օրենքով նախատեսված դեպքում իրականացնում են սույն մասի 30-րդ կետով չնախատեսված սահմանային վերահսկողության կամ սահմանային հսկողության այլ գործառույթներ:

(9-րդ հոդվածը լրաց. 16.05.16 ՀՕ-81-Ն, խմբ. 23.03.18 ՀՕ-264-Ն, փոփ. 14.11.19 ՀՕ-229-Ն)

Հոդված 12. Մաքսային մարմինների գտնվելու վայրերը և աշխատանքային ժամերը

1. Մաքսային մարմինները գտնվում են Հայաստանի Հանրապետության պետական սահմանային անցման կետերում (այսուհետ՝ անցման կետ): Մաքսային մարմինների տեղակայման վայրեր են համարվում նաև կոմիտեի կառուցվածքային ստորաբաժանում հանդիսացող՝ մաքսային ձևակերպման վայրերը և մաքսային մարմինների պաշտոնատար անձանց համար նախատեսված վայրերը:

2. Մաքսային գործի բնագավառում գործունեություն իրականացնող անձանց, ապրանքների կանոնավոր մատակարարում իրականացնող՝ արտաքին տնտեսական գործունեության մասնակիցների, տրանսպորտային և բեռնափոխադրումներ իրականացնող

կազմակերպությունների և Հայաստանի Հանրապետության փոստային կապի կազմակերպությունների նախաձեռնությամբ մաքսային կետերն ու մաքսատների կառուցվածքային ստորաբաժանումները կարող են գտնվել նշված անձանց պատկանող շինություններում՝ Կառավարության որոշմամբ:

3. Մաքսային ձևակերպումն իրականացվում է դրա համար կոմիտեի կողմից որոշված վայրերում՝ մաքսային մարմինների աշխատանքային ժամերի ընթացքում:

4. Մաքսային մարմինների աշխատանքային ժամերը սահմանում է կոմիտեն:

5. Ապրանքներ տեղափոխող անձի խնդրանքով և վերջինիս հաշվին ապրանքների մաքսային ձևակերպումը կատարող մաքսային մարմինը Կառավարության սահմանած կարգով մաքսային ձևակերպումը կարող է իրականացնել այլ վայրում և մաքսային մարմնի աշխատանքային ժամերից դուրս:

(12-րդ հոդվածը փոփ. 23.03.18 ՀՕ-264-Ն)

«Հոդված 12.1. Սահմանային վերահսկողության կամ սահմանային հսկողության այլ

գործառույթի իրականացում

1. Մաքսային մարմինները սահմանային վերահսկողության կամ սահմանային հսկողության այլ գործառույթ իրականացնելիս առաջնորդվում են տվյալ գործառույթի ոլորտը կարգավորող օրենսդրությամբ:

2. Սահմանային վերահսկողության կամ սահմանային հսկողության այլ գործառույթը մաքսային մարմինն իրականացնում է գործառույթի ոլորտը կարգավորող օրենքով ուղղակի նախատեսված լինելու դեպքում:

3. Մաքսային մարմինները սույն հոդվածով նախատեսված գործառույթն իրականացնում են մաքսային մարմնի անունից:

4. Սույն հոդվածով նախատեսված գործառույթի իրականացման կարգը սահմանում է կառավարությունը: